

კონვენცია შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში
კულტურული ფასეულობების დაცვის შესახებ

პააგა, 1954 წლის 14 მაისი

მაღალი ხელშემქვერელი მხარეები,

ადასტურებენ რა, რომ უკანასკნელი შეიარაღებული კონფლიქტის დროს კულტურულ ფასეულობებს სერიოზული ზარალი მიადგა და რომ სამხედრო ტექნიკის განვითარების შედეგად მათ სულ უფრო მეტად ემუქრება განადგურების საფრთხე;

დარწმუნებული არიან რა, რომ ყოველი ერის კულტურული ფასეულობებისთვის მიეკუთხებული ზარალი არის ზარალი მთელი კაცობრიობის კულტურული ფასეულობებისთვის, რადგან ყოველ ერს თავისი წვლილი შეაქვს მსოფლიო კულტურაში;

ითვალისწინებენ რა, რომ კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნებას დიდი მნიშვნელობა აქვს მსოფლიოს ყველა ერისთვის და რომ მნიშვნელოვანია ამ მემკვიდრეობის საერთაშორისო დაცვის უზრუნველყოფა;

ხელმძღვანელობენ რა 1899 და 1907 წლების პააგის კონვენციებსა და 1935 წლის 15 აპრილის ვაშინგტონის პაქტში დადგენილი შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში კულტურული ფასეულობების დაცვის პრინციპებით;

ითვალისწინებენ რა, რომ ამ ფასეულობათა დაცვის ეფექტიანობისთვის დაცვა მშვიდობიან დროს უნდა იქნეს ორგანიზებული როგორც ეროვნული, ისე საერთაშორისო ზომების მიღებით;

გადაწყვიტეს რა, მიიღონ ყველა შესაძლებელი ზომა კულტურულ ფასეულობათა დასაცავად;

შეთანხმდნენ შემდეგზე.

თ ა ვ ი I
ზოგადი დებულებები დაცვის შესახებ

მუხლი 1. კულტურულ ფასეულობათა განმარტება

წინამდებარე კონვენციის თანახმად კულტურულ ფასეულობებად, მიუხედავად მათი წარმოშობის და მფლობელისა, მიჩნეულია:

ა) მოძრავი ან უძრავი ფასეულობები, რომლებსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ყოველი ერის კულტურული მემკვიდრეობისთვის, როგორიცაა არქიტექტურის, ხელოვნების ან ისტორიის ძეგლები, რელიგიური ან საერო, არქეოლოგიური ობიექტები, არქიტექტურული ანსამბლები, რომლებიც როგორც ასეთი ისტორიულ ან მხატვრულ ინტერესს წარმოადგენს, ხელოვნების ნაწარმოებები, ხელნაწერები, წიგნები, მხატვრული, ისტორიული ან არქეოლოგიური მნიშვნელობის სხვა ნივთები, აგრეთვე სამეცნიერო კოლექციები ან წიგნების, საარქივო მასალების ან ზემოთ ნახსენები ფასეულობების რეპროდუქციების მნიშვნელოვანი კოლექციები;

ბ) შენობები, რომელთა მთავარი და ნამდვილი დანიშნულებაა „ა“ პუნქტში მითითებული მოძრავი კულტურული ფასეულობების დაცვა და ექსპონირება, როგორიცაა მუზეუმები, დიდი ბიბლიოთეკები, არქივების საცავები, აგრეთვე

შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში „ა“ პუნქტში მითითებული მოძრავი კულტურული ფასეულობების დასაცავად განკუთვნილი სამალავები;

გ) ცენტრები, სადაც არსებობს „ა“ და „ბ“ პუნქტებში მითითებული კულტურული ფასეულობების მნიშვნელოვანი რაოდენობა, უწ. კულტურული ფასეულობების თავმოყრის ცენტრები.

მუხლი 2. კულტურულ ფასეულობათა მოფრთხილება

წინამდებარე კონვენციის თანახმად კულტურულ ფასეულობათა მოფრთხილება მოიცავს ამ ფასეულობათა დაცვასა და პატივისცემას.

მუხლი 3. კულტურულ ფასეულობათა დაცვა

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას, ჯერ კიდევ მშვიდობიან დროს შეამზადონ პირობები მათ ტერიტორიებზე განლაგებული კულტურული ფასეულობების შესაძლო შეიარაღებული კონფლიქტის შედეგებისგან დასაცავად, და ამისთვის მიიღონ ზომები, რომლებსაც აუცილებლად მიიჩნევენ.

მუხლი 4. კულტურულ ფასეულობათა პატივისცემა

1. მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას, პატივი სცენ მათ საკუთარ ტერიტორიაზე, აგრეთვე სხვა მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების ტერიტორიებზე განლაგებულ კულტურულ ფასეულობებს, აკრძალონ ამ ფასეულობების, მათი დასაცავი ნაგებობებისა და უშუალოდ მათი მიმდებარე ნაკვეთების გამოყენება ისეთი მიზნებისთვის, რომლებმაც შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში შეიძლება გამოიწვიოს მათი განადგურება ან დაზიანება, და თავი შეიკავონ ამ ფასეულობათა წინააღმდეგ მიმართული რაიმენარი მტრული აქტისგან.

2. ამ მუხლის 1-ლ პუნქტში მითითებული ვალდებულებები შეიძლება დაირღვეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სამხედრო აუცილებლობა გარდაუვლად მოითხოვს ასეთ გადაწყვეტას.

3. გარდა ამისა, მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას, აკრძალონ, თავიდან აიცილონ და, თუ აუცილებელია, აღკვეთონ კულტურულ ფასეულობათა ქურდობის, ძარცვის ან უკანონო მითვისების ნებისმიერი აქტი, რა გინდა რა ფორმით, აგრეთვე ამ ფასეულობებთან მიმართებაში ვანდალიზმის ნებისმიერი აქტი. ისინი კრძალავენ სხვა მაღალი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე განლაგებული მოძრავი კულტურული ფასეულობების რეკვიზიციას.

4. მათ თავი უნდა შეიკავონ კულტურული ფასეულობების წინააღმდეგ მიმართული ნებისმიერი რეპრესიული ზომის მიღებისაგან.

5. მაღალი ხელშემკვრელი მხარე არ შეიძლება გათავისუფლდეს ვალდებულებებისაგან სხვა მაღალ ხელშემკვრელ მხარესთან მიმართებაში იმის საფუძველზე, რომ ამ უკანასკნელმა არ მიიღო მე-3 მუხლით გათვალისწინებული დაცვის ზომები.

მუხლი 5. ოკუპაცია

1. მაღალმა ხელშემკვრელმა მხარეებმა, რომლებმაც სხვა მაღალი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიის მთლიანი ან ნაწილობრივი ოკუპაცია მოახდინეს, შესაძლებლობის ფარგლებში მხარი უნდა დაუჭირონ ოკუპირებული

ქართველობის ეროვნული ხელისუფლების ძალისხმევას მისი კულტურული ფასეულობების დაცვისა და შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად.

2. იმ შემთხვევაში, თუ ოკუპირებულ ტერიტორიაზე განლაგებული და საბრძოლო ოპერაციების შედეგად დაზიანებული კულტურული ფასეულობების შესანარჩუნებლად აუცილებელია სასწრაფო ჩარევა და თუ კომპეტენტურ ეროვნულ ხელისუფლებას არ შეუძლია ამის უზრუნველყოფა, ოკუპანტი სახელმწიფო, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, აღნიშნულ ხელისუფლებასთან მჭიდრო თანამშრომლობით იდებს ყველაზე აუცილებელ ზომებს ამ ფასეულობათა დაცვისთვის.

3. ყოველი მაღალი ხელშემკვრელი მხარე, რომლის მთავრობაც წინააღმდეგობის მოძრაობის წევრების მიერ განიხილება მათ კანონიერ მთავრობად, თუ შესაძლებელია, მათ ყურადღებას მიაქცევს ვალდებულებას, დაიცვან კონვენციის ის დებულებები, რომლებიც კულტურულ ფასეულობათა პატივისცემას ეხება.

მუხლი 6. კულტურულ ფასეულობათა ნიშანდება

კულტურული ფასეულობები, მათი იდენტიფიკაციის გასაადვილებლად, მე-16 მუხლის დებულებათა შესაბამისად შეიძლება ნიშანდებულ იქნენ განმასხვავებელი ნიშნით.

მუხლი 7. სამხედრო წყობისას განსახორციელებელი ზომები

1. მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იდებენ ვალდებულებას, ჯერ კიდევ მშვიდობიან დროს მათი ჯარების წესდებებში ან ინსტრუქციებში შეიტანონ დებულებები, რომელთა მეშვეობით შესაძლებელი იქნება წინამდებარე კონვენციის დაცვის უზრუნველყოფა, და, გარდა ამისა, ჯერ კიდევ მშვიდობიან დროს აღზარდონ თავიანთი შეიარაღებული ძალების პირადი შემადგენლობა ყველა ერის კულტურისა და კოლეგიალური ფასეულობების პატივისცემის სულისკვეთებით.

2. ისინი იდებენ ვალდებულებას, თავიანთი შეიარაღებულ ძალებში ჯერ კიდევ მშვიდობიან დროს მოამზადონ და ჩამოაყალიბონ სამსახურები ან სპეციალური პერსონალი, რომლებიც თვალყურს ადევნებენ იმას, რომ პატივი ეცეს კულტურულ ფასეულობებს, და ითანამშრომლებენ სამოქალაქო ხელისუფლებასთან, რომელსაც ევალება ამ ფასეულობათა დაცვა.

თ ა ვ ი Ⅱ სპეციალური დაცვის შესახებ

მუხლი 8. სპეციალური დაცვის უზრუნველყოფა

1. სპეციალური დაცვის ქვეშ შესაძლოა აყვანილი იქნეს შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში მოძრავი კულტურული ფასეულობების დაცვისთვის განკუთხნილი ძალისა დიდი მნიშვნელობის მქონე სამალავები, კულტურული ფასეულობებისა და სხვა უძრავი კულტურული ფასეულობების თავმოყრის ცენტრები, იმ პირობით, რომ:

ა) ისინი მდებარეობენ საკმარის მანძილზე დიდი ინდუსტრიული ცენტრიდან ან ნებისმიერი მნიშვნელოვანი სამხედრო ობიექტიდან, რომელსაც განსაკუთრებული საფრთხე ემუქრება, მაგალითად აეროდრომიდან, რადიოსადგურიდან, ეროვნული თავდაცვისთვის მომუშავე საწარმოდან,

ნაგსადგურიდან, რკინიგზის დიდი სადგურიდან ან მნიშვნელოვანი საკომუნიკაციო ხაზიდან;

ბ) ისინი არ გამოიყენება სამხედრო მიზნებისთვის.

2. მოძრავი კულტურული ფასეულობების სამაღავი, მიუხედავად მისი ადგილმდებარეობისა, აგრეთვე შესაძლებელია აყვანილი იქნეს სპეციალური დაცვის ქვეშ, თუ იგი ისეა აშენებული, რომ დაბომბვა მას, სავარაუდოდ, ზიანს ვერ მიაყენებს.

3. მიიჩნევა, რომ კულტურული ფასეულობების თავმოყრის ცენტრი გამოიყენება სამხედრო მიზნებისთვის, თუ მას იყენებენ ჯარების პირადი შემადგენლობის ან მატერიალური ნაწილის გადაადგილებისთვის, ტრანზიტადაც კი.. ასევე მიიჩნევა, რომ ეს ცენტრი გამოიყენება სამხედრო მიზნებისთვის, თუ მასში ხორციელდება საქმიანობა, რომელსაც პირდაპირი კავშირი აქვს სამხედრო ოპერაციებთან, ჯარების პირადი შემადგენლობის განლაგებასთან ან სამხედრო მასალების წარმოებასთან.

4. არ მიიჩნევა, რომ 1-ლ პუნქტში ჩამოთვლილი კულტურული ფასეულობები გამოიყენება სამხედრო მიზნებისთვის, თუ მათ იცავს სპეციალურად დანიშნული შეიარაღებული დაცვა ან მათ მახლობლად იმყოფება პოლიციური ძალები, რომლებსაც ჩვეულებრივ საზოგადოებრივი წესრიგის უზრუნველყოფა ეკისრებათ.

5. თუ ამ მუხლის 1-ლ პუნქტში ჩამოთვლილი კულტურული ფასეულობებიდან რომელიმე განლაგებულია ნახევრებ პუნქტში მითითებული მნიშვნელოვანი სამხედრო ობიექტის სიახლოეს, იგი მიუხედავად ამისა შეიძლება აყვანილი იქნეს სპეციალური დაცვის ქვეშ, თუ მაღალი ხელშემკვრელი მხარე, რომელიც ითხოვს ამას, იღებს ვალდებულებას, შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში არანაირად არ გამოიყენოს ეს ობიექტი და, კერძოდ, თუ საუბარია ნაგსადგურზე, სადგურზე ან აეროდრომზე, ნებისმიერი მოძრაობა განახორციელოს შემოვლით. ამ შემთხვევაში შემოვლითი მოძრაობა მომზადებული უნდა იყოს ჯერ კიდევ მშვიდობიან დროს.

6. კულტურული ფასეულობებისთვის სპეციალური დაცვის უზრუნველყოფა ხდება მათი შეტანით სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი კულტურული ფასეულობების საერთაშორისო რეესტრში. ასეთი შეტანა ხორციელდება მხოლოდ წინამდებარე კონვენციის დებულებების შესაბამისად და აღმასრულებული რეგლამენტის პირობების დაცვით.

მუხლი 9. სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი კულტურული ფასეულობების იმუნიტეტი

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას, უზრუნველყონ სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი კულტურული ფასეულობების იმუნიტეტი, საერთაშორისო რეესტრში მათი შეტანის მომენტიდან თავი შეიკავონ მათ წინააღმდეგ მიმართული ნებისმიერი მტრული აქტისგან, აგრეთვე თავი შეიკავონ ასეთი ფასეულობებისა და მათი მიმდებარე ნაკვეთების სამხედრო მიზნებით გამოიყენებისგან, გარდა მე-8 მუხლის მე-5 პუნქტში გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

მუხლი 10. ნიშანდება და კონტროლი

შეიარაღებული კონფლიქტისას სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი კულტურული ფასეულობები ნიშანდებული უნდა იქნან მე-16 მუხლში გათვალისწინებული განმასხვავებელი ნიშნით და შესაძლებელი უნდა იყოს

მათზე საერთაშორისო კონტროლის განხორციელება, როგორც ეს დადგენილია აღმასრულებელ რეგლამენტში.

მუხლი 11. იმუნიტეტის მოხსნა

1. თუ ერთ-ერთი მაღალი ხელშემქვრელი მხარე სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი ფასეულობის მიმართ უშვებს მე-9 მუხლის თანახმად ნაკისრი ვალდებულებების დარღვევას, მოწინააღმდეგ მხარე თავისუფლდება ვალდებულებისგან, უზრუნველყოს ამ ფასეულობის ხელშეუხებლობა მანამ, სანამ ეს დარღვევა გრძელდება. თუმცა ყოველთვის, როდესაც ის ამას შესაძლებლად მიიჩნევს, ის მოითხოვს, გონივრულ ვადაში ბოლო მოედოს ამ დარღვევას.

2. ამ მუხლის 1-ლ პუნქტში გათვალისწინებული შემთხვევის გარდა სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი კულტურული ფასეულობის იმუნიტეტი შესაძლოა მოიხსნას მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში გარდაუგალი სამხედრო აუცილებლობისას და მხოლოდ მანამდე, სანამ ეს აუცილებლობა არსებობს. ამ უკანასკნელის დადასტურება შეუძლიათ სამხედრო მეთაურებს, დაწყებული მხოლოდ დივიზიის ან შესაბამისი დივიზიის ნაწილის მეთაურით და ზევით. ყვლა შემთხვევაში, როდესაც გარემოებები იძლევა ამის საშუალებას, გადაწყვეტილება იმუნიტეტის მოხსნის შესახებ წინასწარ ეცნობება მოწინააღმდეგ მხარეს.

3. მხარე, რომელიც ხსნის იმუნიტეტს, შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში წერილობით და მიზეზების მითითებით აცნობებს ამის შესახებ გენერალურ კომისარს კულტურული ფასეულობების საკითხებში, როგორც ამას აღმასრულებელი რეგლამენტი ითვალისწინებს.

თ ა ვ ი III კულტურული ფასეულობები გადატანა

მუხლი 12. სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი ტრანსპორტი

1. ტრანსპორტი, რომელიც გამოიყენება მხოლოდ კულტურული ფასეულობების გადატანისთვის ან ტერიტორიის ფარგლებში, ან სხვა ტერიტორიაზე გადასატანად, დაინტერესებული მაღალი ხელშემქვრელი მხარის თხოვნით შესაძლოა აყვანილი იქნეს სპეციალური დაცვის ქვეშ აღმასრულებელ რეგლამენტში გათვალისწინებული პირობებით.

2. სპეციალური დაცვით მოსარგებლე ტრანსპორტი აღმასრულებელი რეგლამენტით გათვალისწინებული საერთაშორისო კონტროლის ქვეშ იმყოფება და ნიშანდებულია მე-16 მუხლში აღწერილი განმასხვავებელი ნიშნით.

3. მაღალი ხელშემქვრელი მხარეები ვალდებული არიან, თავი შეიკავონ ნებისმიერი მტრული აქტისგან სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი ტრანსპორტის მიმართ.

მუხლი 13. ტრანსპორტი სასწრაფო შემთხვევებში

1. თუ მაღალ ხელშემქვრელ მხარეს მიაჩნია, რომ ზოგიერთი კულტურული ფასეულობის უსაფრთხოება მოითხოვს მათ გადატანას და გადატანა იმდენად სასწრაფოა, რომ მე-12 მუხლში გათვალისწინებული პროცედურის დაცვა შეუძლებელია, განსაკუთრებით შეიარაღებული კონფლიქტის დასაწყისში, ტრანსპორტი შეიძლება ნიშანდებული იქნეს მე-16 მუხლში აღწერილი

განმასხვავებელი ნიშნით, თუ ამ ტრანსპორტისთვის იმუნიტეტის მინიჭების შესახებ თხოვნა მე-12 მუხლის თანახმად მანამდე არ იქნა წარდგენილი და უარყოფილი. თუ ეს შესაძლებელია, მოწინააღმდეგე მხარეებს უნდა გადაეცეო შეტყობინება ტრანსპორტის შესახებ. სხვა ქვეყნის ტერიტორიაზე მიმავალი ტრანსპორტი არავითარ შემთხვევაში არ უნდა იქნეს ნიშანდებული განმასხვავებელი ნიშნით, თუ იმუნიტეტი მას სპეციალურად არ მიენიჭა.

2. მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები შესაძლებლობის ფარგლებში მიიღებენ სიფრთხილის აუცილებელ ზომებს, რათა ამ მუხლის 1-ლ პუნქტი გათვალისწინებული და განმასხვავებელი ნიშნით მონიშნული ტრანსპორტი დაცული იყოს მის წინააღმდეგ მიმართული მტრული მოქმედებისგან.

მუხლი 14. იმუნიტეტი კონფისკაციის, პრიზის სახით აღების ან მიტაცებისგან

1. იმუნიტეტით კონფისკაციის, პრიზის სახით აღების ან მიტაცებისგან ისარგებლება:

ა) მე-12 მუხლში გათვალისწინებული დაცვის ქვეშ მყოფი ან მე-13 მუხლში გათვალისწინებული დაცვის ქვეშ მყოფი კულტურული ფასეულობები;

ბ) მხოლოდ ამ ფასეულობების გადამტანი სატრანსპორტო საშუალებები.

2. ამ მუხლში არაფერი ზღუდავს დათვალიერებისა და კონტროლის უფლებას.

თ ა ვ ი IV პერსონალის შესახებ

მუხლი 15. პერსონალი

კულტურული ფასეულობების დაცვისთვის განკუთვნილი პერსონალი, იმდენად, რამდენადაც ამის საშუალებას იძლევა უსაფრთხოების მოთხოვნები, ამ ფასეულობათა შენარჩუნების ინტერესებიდან გამომდინარე უნდა სარგებლობდეს პატივისცემით და, თუ ეს პერსონალი მოწინააღმდეგის ხელში ჩავარდება, მას უნდა მიეცეს შესაძლებლობა, განაგრძოს თავისი ფუნქციების შესრულება, თუკი მოწინააღმდეგის ხელში ჩავარდა ის კულტურული ფასეულობებიც, რომელთა დაცვაც ამ პერსონალს ევალება.

თ ა ვ ი V ბანმასხვაპებელი ნიშნის შესახებ

მუხლი 16. კონვენციის ნიშანი

1. კონვენციის განმასხვავებელი ნიშანი წარმოადგენს ქვემოთ წაწერებულ, ოთხ ლურჯ და თეთრ ნაწილად გაყოფილ ფარს (ფარი შედგება ლურჯი ფერის კვადრატისგან, რომლის ერთ-ერთი კუთხე ჩასმულია ფარის წაწერებულ ნაწილში, და ლურჯი სამკუთხედისგან კვადრატის ზევით; კვადრატი და სამკუთხედი ერთმანეთისგან ორივე მხრიდან გამოყოფილია თეთრი ფერის სამკუთხედებით).

2. ნიშანი გამოიყენება ერთხელ ან სამჯერ სამკუთხედის სახით (ერთი ნიშანი ქვევით) მე-17 მუხლში მითითებული პირობების შესაბამისად.



მუხლი 17. ნიშნის გამოყენება

1. განმასხვავებელი ნიშანი გამოიყენება სამჯერ მხოლოდ ქვემოთ ჩამოთვლილის იდენტიფიცირებისთვის:

- ა) სპეციალური დაცვის ქვეშ მყოფი უძრავი კულტურული ფასეულობები;
- ბ) ტრანსპორტი კულტურული ფასეულობებით, მე-12 და მე-13 მუხლებში გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად;

გ) იმპროვიზებული სამაღავი აღმასრულებელი რეგლამენტით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად.

2. განმასხვავებელი ნიშნის გამოყენება ერთხელ შესაძლებელია მხოლოდ ქვემოთ ჩამოთვლილის იდენტიფიცირებისთვის:

- ა) სპეციალური დაცვის ქვეშ არყოფი კულტურული ფასეულობები;
- ბ) პირები, რომლებსაც აღმასრულებელი რეგლამენტის შესაბამისად დაკისრებული აქვთ კონტროლის ფუნქცია;

გ) კულტურული ფასეულობების დაცვისთვის განკუთვნილი პერსონალი;

დ) აღმასრულებელი რეგლამენტით გათვალისწინებული პირადობის მოწმობები.

3. შეიარაღებული კონფლიქტის დროს აკრძალულია განმასხვავებელი ნიშნის გამოყენება ნებისმიერ სხვა შემთხვევაში, გარდა ამ მუხლის წინა პუნქტებში მითითებულისა, ან კონვენციის განმასხვავებელ ნიშანთან მსგავსების მქონე ნიშნის გამოყენება რა გინდა რა მიზნისთვის.

4. უძრავი კულტურული ფასეულობის ნიშანდება განმასხვავებელი ნიშნით არ შეიძლება, თუ ამასთან ერთად არ არის გამოფენილი მაღალი ხელშემქვრელი მხარის კომპეტენტური ხელისუფლების მიერ სათანადოდ დათარიღებული და ხელმოწერილი შესაბამისი ნებართვა.

თ ა ვ ი VI პონვენციის ბამოყენების შესახებ

მუხლი 18. კონვენციის გამოყენება

1. გარდა დადგენილებებისა, რომლებიც ძალაში ჯერ კიდევ მშვიდობიან დროს უნდა შევიდეს, წინამდებარე კონვენციას გამოიყენებენ ომის გამოცხადების ან ორ ან მეტ მაღალ ხელშემქვრელ მხარეს შორის შესაძლო ნებისმიერი სხვა შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში, მაშინაც კი, თუ ერთი ან რამდენიმე მათგანი არ აღიარებს ომის მდგომარეობას.

2. კონვენციას ასევე გამოიყენებენ მაღალი ხელშემქვრელი მხარის ტერიტორიის მთლიანი ან ნაწილობრივი ოკუპაციის ყველა შემთხვევაში, მაშინაც კი, თუ ამ ოკუპაციას არანაირი სამხედრო წინააღმდეგობა არ ხვდება.

3. თუ კონფლიქტში ჩართული ერთ-ერთი სახელმწიფო არ მონაწილეობს წინამდებარე კონვენციაში, წინამდებარე კონვენციის მხარე სახელმწიფოები თავიანთ ურთიერთობაში, მიუხედავად ამისა, ხელშეკრულნი რჩებიან კონვენციის დადგენილებებით. გარდა ამისა, ისინი კონვენციით ხელშეკრულნი იქნებიან

ნახსენებ სახელმწიფოსთან მიმართებაში, თუ ამ უკანასკნელმა განაცხადა კონვენციის დებულებათა მიღების შესახებ და რამდენადაც იგი მათ იყენებს.

მუხლი 19. კონფლიქტები, რომელთაც არა აქვს საერთაშორისო ხასიათი

1. საერთაშორისო ხასიათის არმქონე და ერთ-ერთი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე წარმოშობილი შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში კონფლიქტის მონაწილე ყველა მხარე ვალდებული იქნება, გამოიყენოს წინამდებარე კონვენციის ის დებულებები მაიც, რომლებიც კულტურული ფასეულობების პატივისცემას ეხება.

2. კონფლიქტში ჩართული მხარეები ყველაფერს გააკეთებენ იმისათვის, რომ სპეციალური შეთანხმებების საშუალებით მთლიანად ან ნაწილობრივ აამოქმედონ წინამდებარე კონვენციის დადგენილებები.

3. გაერო-ს ორგანიზაციას განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში (UNESCO) შეუძლია კონფლიქტში ჩართულ მხარეებს შესთავაზოს თავისი სამსახური.

4. ზემოთ მოყვანილი დებულებების გამოყენება არ შეეხება კონფლიქტში ჩართული მხარეების იურიდიულ სტატუსს.

თ ა ვ ი VII კონვენციის შესრულების შესახებ

მუხლი 20. აღმასრულებელი რეგლამენტი

წინამდებარე კონვენციის გამოყენების წესი განისაზღვრება აღმასრულებელი რეგლამენტით, რომელიც მისი შემადგენელი ნაწილია.

მუხლი 21. მფარველი სახელმწიფოები

წინამდებარე კონვენციისა და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის გამოყენებას ხელს უწყობენ მფარველი სახელმწიფოები, რომლებსაც ეკისრებათ კონფლიქტში ჩართული მხარეების ინტერესების დაცვა.

მუხლი 22. შემრიგებლური პროცედურა

1. მფარველი სახელმწიფოები თავიანთ კეთილ სამსახურს გახვევენ ყოველთვის, როდესაც ამას კულტურული ფასეულობების დაცვის ინტერესებისთვის სასარგებლოდ მიიჩნევენ, განსაკუთრებით თუ კონფლიქტში ჩართულ მხარეებს შორის არსებობს აზრთა სხვადასხვაობა წინამდებარე კონვენციის ან მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის დებულებათა გამოყენებასთან ან განმარტებასთან მიმართებაში.

2. ამ მიზნით ყოველ მფარველ სახელმწიფოს შეუძლია ერთ-ერთი მხარის, გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის (UNESCO) გენერალური დირექტორის მიწვევით ან თავისი ნება-სურვილით შესთავაზოს კონფლიქტში ჩართულ მხარეებს მათი წარმომადგენლების, კერძოდ კი ხელისუფლების იმ წარმომადგენლების, რომლებსაც დაკისრებული აქვთ კულტურული ფასეულობების დაცვა, თათბირის მოწვევა, შესაძლოა, სათანადოდ არჩეულ ნეიტრალურ ტერიტორიაზე. კონფლიქტში ჩართული მხარეები ვალდებული არიან, განახორციელონ თათბირის მოწვევის შესახებ შეთავაზებული წინადადებები. მფარველი სახელმწიფოები კონფლიქტში ჩართულ მხარეებს დასამტკიცებლად შესთავაზებენ ნეიტრალური სახელმწიფოს

მოქალაქეს ან გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის (UNESCO) გენერალური დირექტორის მიერ დასახელებულ პირს ამ თაობირში თავმჯდომარის სახით მონაწილეობის მისაღებად.

მუხლი 23. „იუნესკო“ დახმარება

1. მაღალ ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციას მიმართონ თხოვნით თავიანთი კულტურული ფასეულობების დაცვის ორგანიზებისთვის ტექნიკური დახმარების თაობაზე ან წინამდებარე კონვენციის და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის გამოყენებიდან გამომდინარე ნებისმიერ სხვა საკითხზე.

ორგანიზაცია ასეთ დახმარებას გასწევს თავისი პროგრამისა და შესაძლებლობების ფარგლებში.

2. ორგანიზაციას აქვს უფლება, საკუთარი ინიციატივით მიმართოს ამ საკითხზე წინადადებით მაღალ ხელშემკვრელ მხარეებს.

მუხლი 24. სპეციალური შეთანხმებები

1. მაღალ ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ დადონ სპეციალური შეთანხმებები უგელა საკითხზე, რომლებიც, მათი აზრით, ცალკე უნდა იქნეს მოგვარებული.

2. არ შეიძლება დაიდოს არაანაირი სპეციალური შეთანხმება, რომელიც ამცირებს დაცვას, რომლითაც წინამდებარე კონვენციის თანახმად სარგებლობენ კულტურული ფასეულობები და მათი დაცვისთვის განკუთვნილი პერსონალი.

მუხლი 25. კონვენციის გავრცელება

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას, როგორც მშეიდობიან დროს, ისე შეიარაღებული კონფლიქტისას თავიანთ ქვეყნებში მაქსიმალურად ფართოდ გაავრცელონ წინამდებარე კონვენციის და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის ტექსტი. კერძოდ, ისინი იღებენ ვალდებულებას, შეიტანონ მათი შესწავლა სამხედრო და, თუ შესაძლებელია, სამოქალაქო სწავლების პროგრამებში, რათა კონვენციისა და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის პრინციპები ცხობილი იყოს მთელი მოსახლეობისთვის, განსაკუთრებით კი შეიარაღებული ძალებისთვის და კულტურული ფასეულობების დაცვისთვის განკუთვნილი პერსონალისთვის.

მუხლი 26. თარგმანები და მოხსენებები

1. მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის (UNESCO) გენერალური დირექტორის დახმარებით ერთმანეთს აცნობებენ წინამდებარე კონვენციის და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის ტექსტის ოფიციალურ თარგმანებს.

2. გარდა ამისა, სულ მცირე ოთხ წელიწადში ერთხელ ისინი გაუგზავნიან გენერალურ დირექტორს მოხსენებას, რომელიც შეიცავს მონაცემებს მათი აღმინისტრაციების მიერ წინამდებარე კონვენციის და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის ცხოვრებაში გასატარებლად მიღებული, მომზადების ან შესწავლის სტადიაში მყოფი ზომების შესახებ, რომელთა შეტყობინებასაც ისინი მიზანშეწონილად მიიჩნევენ.

მუხლი 27. თაობირები

1. გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს შეუძლია აღმასრულებელი საბჭოს თანხმობით მოიწვიოს მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების თათბირები. მან უნდა მოიწვიოს ასეთი თათბირი, თუ შემოვა მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების საერთო რაოდენობის არანაკლებ ერთი მეხუთედის თხოვნა ამის შესახებ.

2. გარდა სხვა ფუნქციებისა, რომლებსაც მას წინამდებარე კონვენცია და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტი ავალებს, თათბირის ამოცანაა, შეისწავლოს კონვენციასა და მის აღმასრულებელ რეგლამენტთან დაკავშირებული პრობლემები და ამასთან დაკავშირებით გასცეს რეკომენდაციები.

3. გარდა ამისა, თათბირს, 39-ე მუხლის დებულებების შესაბამისად, შეუძლია გადასინჯოს კონვენცია და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტი, თუ თათბირზე წარმოდგენილია მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების უმრავლესობა.

მუხლი 28. სანქციები

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ გალდებულებას, თავიანთი სისხლის სამართლის კანონმდებლობის ფარგლებში მიიღონ ყველა ზომა, რომლებიც აუცილებელია, რათა გამოვლინონ და სისხლის სამართლის ან დისციპლინარული სანქციები დააკისრონ პირებს, მიუხედავად მათი მოქალაქეობისა, რომლებმაც დაარღვიეს ან გასცეს ბრძანება, დაურღვიათ წინამდებარე კონვენცია.

დასპვენითი დებულებები

მუხლი 29. ენები

1. კონვენცია შედგენილია რუსულ, ინგლისურ, ესპანურ და ფრანგულ ენებზე; ოთხივე ტექსტს თანაბარი ძალა აქვს.

2. გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაცია უზრუნველყოფს კონვენციის თარგმნას სხვა, მისი გენერალური კონფერენციის ოფიციალურ ენებზე.

მუხლი 30. ხელმოწერა

წინამდებარე კონვენცია დათარიღდება 1954 წლის 14 მაისით და 1954 წლის 31 დეკემბრამდე დია იქნება ხელმოსაწერად ყველა სახელმწიფოს მიერ, რომლებიც მიწვეულნი იყვნენ 1954 წლის 21 აპრილიდან 14 მაისამდე პაგაში გამართულ კონფერენციაზე.

მუხლი 31. რატიფიცირება

1. წინამდებარე კონვენცია ექვემდებარება მისი ხელმომწერი სახელმწიფოების მხრიდან რატიფიცირებას მათი საკონსტიტუციო პროცედურის შესაბამისად.

2. სარატიფიკაციო სიგელების დეპონირება მოხდება გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორთან.

მუხლი 32. მიერთება

წინამდებარე კონვენცია ძალაში შესვლის დღიდან იქნება დია მასთან უველა იმ სახელმწიფოს მისაერთებლად, რომლებიც მითითებულნი არიან 30-ე მუხლში და არ მოაწერეს ხელი კონვენციას, აგრეთვე უველა იმ სახელმწიფოს მისაერთებლად, რომლებიც მიწვეულნი იქნებიან მისაერთებლად გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში აღმასრულებელი საბჭოს მიერ. მიერთება ხორციელდება გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორთან მიერთების შესახებ დოკუმენტის დეპონირებით.

მუხლი 33. ძალაში შესვლა

1. წინამდებარე კონვენცია ძალაში შევა ხუთი სარატიფიკაციო სიგელის დეპონირებიდან სამი თვის შემდეგ.

2. შემდგომში ყოველი მაღალი ხელშემკვრელი მხარისთვის კონვენცია ძალაში შევა ამ მხარის მიერ თავისი სარატიფიკაციო სიგელის ან მიერთების შესახებ დოკუმენტის დეპონირების დღიდან სამი თვის შემდეგ.

3. მე-18 და მე-19 მუხლებში გათვალისწინებულ შემთხვევებში, კონფლიქტში მყოფი მხარეებისთვის, რომლებმაც მოახდინეს რატიფიცირების ან მიერთების შესახებ დოკუმენტების დეპონირება საომარი მოქმედებების ან ოუბაციის დაწყებამდე ან დაწყების შემდეგ, კონვენცია ძალაში შედის დაუყოვნებლივ. ამ შემთხვევებში გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალური დირექტორი რაც შეიძლება მოკლე ვადაში გააკეთებს 38-ე მუხლში გათვალისწინებულ შეტყობინებას.

მუხლი 34. ამოქმედება

1. ყველა სახელმწიფო, რომელიც არის კონვენციის მხარე მისი ძალაში შესვლის დღისთვის, ექვსთვის გადაში მიღებს აუცილებელ ზომებს კონვენციის ასამოქმედებლად.

2. ყველა სახელმწიფოსთვის, რომლებიც მოახდენენ რატიფიცირების ან მიერთების შესახებ დოკუმენტების დეპონირებას კონვენციის ძალაში შესვლის დღის შემდეგ, ეს ვადა ასევე ექვსთვიანი იქნება და აითვლება სარატიფიკაციო სიგელის ან მიერთების შესახებ დოკუმენტის დეპონირების დღიდან.

მუხლი 35. კონვენციის ტერიტორიული გავრცელება

ნებისმიერ მაღალ ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია რატიფიცირების ან მიერთების მომენტში ან ნებისმიერ დროს შემდგომში გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალური დირექტორის სახელზე ნოტიფიკაციის გზით განაცხადოს, რომ წინამდებარე კონვენცია გავრცელდება ტერიტორიების ერთობლიობაზე ან რომელიმე ტერიტორიაზე, რომლებსაც საერთაშორისო ურთიერთობებში ის წარმოადგენს. ეს ნოტიფიკაცია ძალაში შევა მისი მიღებიდან სამი თვის შემდეგ.

მუხლი 36. ადრინდელ კონვენციებთან დამოკიდებულება

1. 1899 წლის 29 ივნისის ან 1907 წლის 18 ოქტომბრის პააგის კონვენციებით სახმელეთო ომის კანონებისა და ჩვეულებების შესახებ (IV) და ომის დროს საზღვაო ძალების მიერ დაბომბვის შესახებ (IX) ხელშეკრულ და წინამდებარე კონვენციის მხარე სახელმწიფოებს შორის ურთიერთობაში ეს უკანასკნელი კონვენცია შეავსებს ზემოთ ნახსენებ კონვენციას (IX) და ზემოთ ნახსენები

კონვენციის (IV) თანდართულ რეგლამენტს და შეცვლის ზემოთ ნახსენები კონვენციის (IX) მე-5 მუხლში აღწერილ ნიშანს წინამდებარე კონვენციის მე-16 მუხლში აღწერილი ნიშნით, იმ შემთხვევებისთვის, რომლებშიც ამ განმასხვავებელი ნიშნის გამოყენებას გულისხმობს წინამდებარე კონვენცია და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტი.

2. 1935 წლის 15 აპრილის ვაშინგტონის პაქტით მეცნიერებისა და ხელოვნების მიზნების სამსახურში მყოფი დაწესებულებების, აგრეთვა ისტორიული ძეგლების დაცვის შესახებ („რერიხის პაქტი“) ხელშეკრული და წინამდებარე კონვენციის მხარე სახელმწიფოებს შორის ურთიერთობაში ეს უკანასკნელი კონვენცია შეავსებს „რერიხის პაქტს“ და შეცვლის პაქტის მე-3 მუხლში აღწერილ დროშას წინამდებარე კონვენციის მე-16 მუხლში აღწერილი ნიშნით, იმ შემთხვევებისთვის, რომლებშიც ამ განმასხვავებელი ნიშნის გამოყენებას გულისხმობს წინამდებარე კონვენცია და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტი.

მუხლი 36. დენონსაცია

1. ყოველ მაღალ ხელშემქვრელ მხარეს ექნება უფლება, მოახდინოს წინამდებარე კონვენციის დენონსაცია თავისი საკუთარი სახელით ან ნებისმიერი იმ ტერიტორიის სახელით, რომელსაც ეს მხარე წარმოადგენს საერთაშორისო ურთიერთობებში.

2. დენონსაციის შესახებ წერილობითი სახის განცხადება უნდა წარედგინოს გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს.

3. დენონსაცია ძალაში შევა დენონსაციის შესახებ დოკუმენტის მიღებიდან ერთი წლის შემდეგ. მაგრამ თუ ამ წლის გასვლის მომენტისთვის მხარე, რომელიც ახდენს დენონსაციას, ჩაბმული იქნება შეიარაღებულ კონფლიქტში, დენონსაციის მოქმედება შექერდება საომარი მოქმედების დასრულებამდე და, ყოველ შემთხვევაში, მანამდე, სანამ არ დასრულდება კულტურული ფასეულობების იმ ქვეყანაში დაბრუნების ოპერაცია, საიდანაც მოხდა მათი გატანა.

მუხლი 38. ნოტიფიკაცია

გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალური დირექტორი აცნობებს 30-ე და 32-ე მუხლებში მითითებულ სახელმწიფოებს, აგრეთვე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას, შესაბამისად, 31-ე, 32-ე და 39-ე მუხლებში ნახსენები კონვენციის რატიფიცირების, მასთან მიერთების ან შესწორებების მიღების შესახებ, ისევე, როგორც, შესაბამისად, 35-ე, 37-ე და 39-ე მუხლებით გათვალისწინებული ნოტიფიკაციის და დენონსაციის თაობაზე ყველა დოკუმენტის ჩაბარების შესახებ.

მუხლი 39. კონვენციისა და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის გადახედვა

1. ყველა მაღალ ხელშემქვრელ მხარეს შეუძლია ცვლილებების შეთავაზება წინამდებარე კონვენციასა და მის აღმასრულებელ რეგლამენტში. ყველა შეთავაზებული ცვლილების ტექსტი ეცნობება გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს, რომელიც უგზავნის მას ყველ მაღალ ხელშემქვრელ მხარეს თხოვნით, რომ ამ მხარემ ოთხი თვის განმავლობაში აცნობოს:

ა) სურს თუ არა, რომ შემოთავაზებული შესწორების განსახილველად მოწვევული იქნეს კონფერენცია;

ბ) უჭერს თუ არა მხარს შემოთავაზებული შესწორების მიღებას კონფერენციის მოწვევის გარეშე;

გ) თანახმად თუ არა, უარყოს შემოთავაზებული შესწორება კონფერენციის მოწვევის გარეშე;

2. გენერალური დირექტორი ამ მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად მიღებულ პასუხებს აცნობებს ყველა მაღალ ხელშემკვრელ მხარეს.

3. თუ ყველა მაღალი ხელშემკვრელი მხარე, რომელმაც ამ მუხლის 1-ლი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის შესასრულებლად გათვალისწინებულ ვადაში შეატყობინა გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს, რომ მხარს უჭერს შესწორების მიღებას კონფერენციის მოწვევის გარეშე, მაშინ გენერალური დირექტორი 38-ე მუხლის შესაბამისად აცნობებს ამ სახელმწიფოებს მათი გადაწყვეტილების ნოტიფიკაციის შესახებ. ამ ნოტიფიკაციის დღიდან 90 დღის გასვლის შემდეგ შესწორება ძალაში შედის ყველა მაღალი ხელშემკვრელი მხარისათვის.

4. გენერალური დირექტორი შემოთავაზებული შესწორების განსახილველად მოიწვევს მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების კონფერენციას, თუ კონფერენციის მოწვევას ითხოვს მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების საერთო რაოდენობის ერთ მესამედზე მეტი.

5. შესწორებები კონვენციასა და მის აღმასრულებელ რეგლამენტში, რომლებიც განიხილება წინა პუნქტში დადგენილი პროცედურის შესაბამისად, ძალაში შედის მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ისინი ერთხმად იქნება მოწონებული კონფერენციაზე წარმოდგენილი მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების მიერ, და მას შემდეგ, როდესაც ისინი მიღებული იქნება ყველა მაღალი ხელშემკვრელი მხარის მიერ.

6. მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების მიერ კონვენციასა და მის აღმასრულებელ რეგლამენტში მე-4 და მე-5 პუნქტებში ნახსენები კონფერენციის მიერ მოწონებული შესწორებების მიღება ხორციელდება გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალური დირექტორისთვის ოფიციალური დოკუმენტის წარდგენის გზით.

7. წინამდებარე კონვენციასა და მის აღმასრულებელ რეგლამენტში შესწორებების ძალაში შესვლის შემდეგ კონვენციისა და მისი აღმასრულებელი რეგლამენტის მხოლოდ ასეთი სახით შესწორებული ტექსტი რჩება ღიად რატიფირებისა და მიერთებისთვის.

მუხლი 40. რეგისტრაცია

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 102-ე მუხლის თანახმად წინამდებარე კონვენცია რეგისტრაციაში გატარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სამდივნოში გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის გენერალური დირექტორის მიერ.

რის დასტურადაც სათანადოდ უფლებამოსილმა ქვემოთ ხელისმომწერებმა ხელი მოაწერეს წინამდებარე კონვენციას.

გაფორმებულია ჰააგაში 1954 წლის 14 მაისს ერთადერთ ეგზემპლარად, რომელიც შეინახება გაერო-ს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხებში ორგანიზაციის არქივებში და რომლის დამოწმებული ასლები გაეგზავნება 30-ე და 32-ე მუხლებში მითითებულ ყველა სახელმწიფოს, აგრეთვე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას.